

Έρευνα και Εφαρμογές στη Μουσική Ψυχολογία
Research and Applications in Music Psychology

Έρευνα και Εφαρμογές στη Μουσική Ψυχολογία

Επιστημονική επιμέλεια

Χριστίνα Αναγνωστοπούλου, Αγγελική Τριανταφυλλάκη,
Δήμητρα Κόνιαρη, Κατερίνα Δρακουλάκη

Γράφουν επίσης οι

Χριστιάνα Αδαμοπούλου, Γιώργος Αθανασόπουλος,
Μίτσου Ακογιούνογλου, Αρετή Ανδρεοπούλου, Γιώργος Βελισσαρίδης,
Joydeep Bhattacharya, Μαρία Βρακά, Κωνσταντίνος Γιαννός,
Ειρήνη Γκουγκουστάμου, Caroline Di Bernardi Luft,
Αστέριος Ζαχαράκης, Ιωάννα Ζιώγα, Peter M.C. Harrison,
Αιμίλιος Καμπουρόπουλος, Μαίη Κοκκίδου, Γεώργιος Κωστελέτος,
Ξανθούλα Ντακοβάνου, Juan Carlos Ocampo, Δημήτριος Οικονόμου,
Ιουλία Παπαγεώργη, Γεώργιος Παπαδέλης,
Μάρθα Παπαδόγιαννη-Κουραντή, Ευθύμιος Παπατζίκης,
Ευάγγελος Παρασκευόπουλος, Marcus T. Pearce, Νίνα Πολυτίμου,
Λήδα Στάμου, Μαρία Τσαλίκη, Μάρκος Τσέτσος, Γεώργιος Τσίρης,
Κώστας Τσούγκρας, Quin Ye, Ιωάννα Φιλιππίδη

Θεσσαλονίκη, 2024

Έρευνα και Εφαρμογές στη Μουσική Ψυχολογία **Επιστημονική επιμέλεια**

Χριστίνα Αναγνωστοπούλου, *Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών*

Αγγελική Τριανταφυλλάκη, *Επικουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών*

Δήμητρα Κόνιαρη, *Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό, Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας*

Κατερίνα Δρακουλάκη, *Επισκέπτρια Επικουρη Καθηγήτρια, Mount Holyoke College, Η.Π.Α.*

Research and Applications in Music Psychology **Scientific editors**

Christina Anagnostopoulou, *Associate Professor, Department of Music Studies, National and Kapodistrian University of Athens*

Angeliki Triantafyllaki, *Assistant Professor, Department of Music Studies, National and Kapodistrian University of Athens*

Dimitra Koniari, *Laboratory Teaching Personnel, Department of Music Science and Art, University of Macedonia*

Katerina Drakoulaki, *Visiting Assistant Professor, Mount Holyoke College, U.S.A.*

Σχεδιασμός-επιμέλεια εξωφύλλου: Ιωάννης Οικονόμου

Το σκίτσο του εξωφύλλου δημιουργήθηκε με τη συνδρομή του AI συστήματος Bard (Φεβρουάριος 2024)

Σελιδοποίηση: Δήμητρα Κόνιαρη

Εκτύπωση-βιβλιοδεσία: CopyCity

© 2024, Ελληνική Ένωση για τη Μουσική Εκπαίδευση

© 2024, Greek Society for Music Education

www.eeme.gr | e-mail: info@eeme.gr

ISBN: 978-6185821-03-6

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται βάσει του Νόμου 2121/93 που ισχύει έως σήμερα καθώς και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με τον Νόμο 100/1975). Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η φωτοανατύπωση και η εν γένει αναπαραγωγή του παρόντος έργου, με οποιονδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη.

Συντελεστές του τόμου

Αδαμοπούλου Χριστιάνα

Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ελλάδα

Αθανασόπουλος Γιώργος

Institute of Musicology and Media Studies, Humboldt-Universität zu Berlin, Γερμανία

Ακογιούνογλου Μίτου

Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Ελλάδα

Αναγνωστοπούλου Χριστίνα

Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ελλάδα

Ανδρεοπούλου Αρετή

Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ελλάδα

Γιώργος Βελισσαρίδης

School of Electronic Engineering and Computer Science, Queen Mary University of London, Η.Β.

Bhattacharya Joydeep

Department of Psychology, Goldsmiths, University of London, Η.Β.

Βρακά Μαρία

Maria Vraka Music Academy, Ελλάδα

Γιαννός Κωνσταντίνος

Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ελλάδα

Γκογκουστάμου Ειρήνη

Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ελλάδα

Di Bernardi Luft Caroline

Division of Psychology, College of Health, Medicine & Life Sciences, Brunel University, Η.Β.

Δρακουλάκη Κατερίνα

Department of Psychology and Education, Mount Holyoke College, Η.Π.Α.

Ζαχαράκης Αστέριος

Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ελλάδα

Ζιώγα Ιωάννα

Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ελλάδα και Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής Ε.Π.Ι.Ψ.Υ., Ελλάδα

Harrison Peter M.C.:

Centre for Music & Science, Faculty of Music, University of Cambridge, Cambridge, Η.Β.

Καμπουρόπουλος Αιμίλιος

Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ελλάδα

Κοκκίδου Μαίη

ΠΜΣ «Μουσική και Κοινωνία», Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Ελλάδα

Κόνιαρη Δήμητρα

Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Ελλάδα

Κωστελέτος Γεώργιος

Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ελλάδα

Ντακοβάνου Ξανθούλα

Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ελλάδα

Ocampo Juan Carlos

School of Health and Related Research, University of Sheffield, H.B.

Οικονόμου Δημήτριος

Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ελλάδα

Παπαγεώργη Ιουλία

Τμήμα Κοινωνικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Κύπρος

Παπαδέλης Γιώργος

Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ελλάδα

Παπαδόγιαννη-Κουραντή Μάρθα

Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ελλάδα

Παπατζίκης Ευθύμιος

Oslo Metropolitan University, Νορβηγία

Παρασκευόπουλος Ευάγγελος

Τμήμα Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Κύπρου, Κύπρος

Pearce Marcus T.

School of Electronic Engineering and Computer Science, Queen Mary University of London, H.B. & Centre for Music in the Brain, Aarhus University, Δανία

Πολυτίμου Νίνα

Department of Psychology and Human Development, University College London, H.B.

Στάμου Δήδα

Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Ελλάδα

Τριανταφυλλάκη Αγγελική

Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ελλάδα

Τσαλίκη Μαρία

Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Ελλάδα

Τσέτσος Μάρκος

Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ελλάδα

Τσίρης Γεώργιος

St Columba's Hospice Care και Queen Margaret University, H.B.

Τσούγκρας Κώστας

Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ελλάδα

Ye Qin

Department of Media Studies, University of Amsterdam, Ολλανδία

Φιλιππίδη Ιωάννα

Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Λίγα λόγια από την Ε.Ε.Μ.Ε.	x
Προλογικό σημείωμα από την Ιωάννα Ετμεκτσόγλου	xi
Εισαγωγή από τις επιστημονικές επιμελήτριες του τόμου	xv

Μέρος Α

Ιστορικά στοιχεία – Μεθοδολογικές προσεγγίσεις 1

1. Ιστορική αναδρομή της έρευνας στο πεδίο της Μουσικής Ψυχολογίας..... 3
Δήμητρα Κόνιαρη
2. Βασικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις και εργαλεία της Μουσικής Ψυχολογίας 19
Κατερίνα Δρακουλάκη & Ιωάννα Ζιώγα
3. Δοκιμασίες μουσικής αξιολόγησης: Ανασκόπηση δοκιμασιών μουσικού δυναμικού και ακουστικών ικανοτήτων (1980-σήμερα) 35
Μάρθα Παπαδόγιαννη-Κουραντή, Αρετή Ανδρεοπούλου & Χριστίνα Αναγνωστοπούλου

Μέρος Β

Ακουστική αντίληψη και αντίληψη των μουσικών γνωρισμάτων ..... 57 του ήχου

4. Ανθρώπινη ακοή 59
Αρετή Ανδρεοπούλου
5. Η σημασιολογία του μουσικού ηχοχρώματος 75
Αστέριος Ζαχαράκης
6. Οι λειτουργίες κατά τη μουσική ακρόαση 97
Δήμητρα Κόνιαρη, Κατερίνα Δρακουλάκη & Χριστίνα Αναγνωστοπούλου
7. Η απόλυτη ακοή ως παράδειγμα της επίδρασης του πολιτισμικού περιβάλλοντος στις εγγενείς μουσικές ιδιότητες 117
Μαρία Βρακά

Μέρος Γ

Μουσική και γλώσσα 137

8. Τοποθετώντας την έρευνα για τη γλώσσα και τη μουσική στο πλαίσιο των υποστημάτων: μια ανασκόπηση των θεωρητικών και εμπειρικών δεδομένων 139
Κατερίνα Δρακουλάκη
9. Η *Γενετική Θεωρία της Τονικής Μουσικής* και η σχέση της με τη Γνωστική Ψυχολογία, τη Γλωσσολογία και τη Μουσική Ανάλυση 165
Κώστας Τσούγκρας

Μέρος Δ

Μουσική και συναίσθημα	193
10. Μουσική και συναισθήματα: η επιρροή της εναρμόνισης στην αντίληψη συναισθημάτων	195
<i>Ειρήνη Γκουγκουστάμου, Κωνσταντίνος Γιαννός, Γιώργος Αθανασόπουλος & Αιμίλιος Καμπουρόπουλος</i>	
11. Διαπολιτισμική αποτίμηση αντιληπτών συναισθημάτων στη μουσική: μια μέθοδος αξιολόγησης ηχητικών μουσικών και φωνητικών ερεθισμάτων μέσα από εικόνες	217
<i>Γιώργος Αθανασόπουλος, Juan Carlos Ocampo & Quinn Ye</i>	
12. Μουσικό συναίσθημα και νόημα	241
<i>Μαίη Κοκκίδου</i>	
13. Μουσική και συναίσθημα: πειραματικά ευρήματα, βιοηθικοί προβληματισμοί	261
<i>Γεώργιος Κωστέλετος</i>	

Μέρος Ε

Μουσική επιτέλεση	293
14. Άγχος της μουσικής εκτέλεσης: ανασκόπηση βασικών ευρημάτων, ερευνητικής μεθοδολογίας και στρατηγικών αντιμετώπισης	295
<i>Ιουλία Παπαγεώργη</i>	

Μέρος Στ

Η μουσική στην καθημερινή ζωή	321
15. Μουσική στο μυαλό μας: μνήμη και καθημερινές μουσικές συνήθειες	323
<i>Ιωάννα Φιλιππίδη</i>	
16. Μουσικές αλληλεπιδράσεις: ένα όχημα για την υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας και της ανάπτυξης	345
<i>Νίνα Πολυτίμου</i>	
17. Χρήσεις και επιδράσεις της μουσικής ως υπόβαθρο στην καθημερινότητα του ατόμου	365
<i>Μαρία Τσαλίκη & Λήδα Στάμου</i>	
18. Μουσικές ταυτότητες	393
<i>Αγγελική Τριανταφυλλάκη</i>	
19. Συνθέτοντας μουσική για άτομα με κοχλιακό εμφύτευμα: μια διερεύνηση βασικών τεχνικών μουσικής σύνθεσης και ενορχήστρωσης	417
<i>Δημήτριος Οικονόμου & Γεώργιος Παπαδέλης</i>	

Μέρος Ζ

- Μουσική και εγκέφαλος** 433
20. Βρεφικός εγκέφαλος και μουσική: μία νευροεπιστημονική προσέγγιση 435
Ευθύμιος Παπατζίκης
21. Μουσική μάθηση και δημιουργικότητα: στοιχεία από την εφαρμογή ηλεκτροεγκεφαλογραφήματος 459
Ιωάννα Ζιώγα, Peter M.C. Harrison, Marcus T. Pearce, Joydeep Bhattacharya & Caroline Di Bernardi Luft
22. Η μουσική ενασχόληση ως τρόπος υποστήριξης της υγιούς γήρανσης και μείωσης των επιδράσεων της άνοιας 479
Ευάγγελος Παρασκευόπουλος

Μέρος Η

- Μουσικοθεραπεία - Ψυχανάλυση** 503
23. Μουσικοθεραπεία και μουσική ψυχολογία: Διάλογοι, θέσεις και αντιθέσεις 505
Γεώργιος Τσίρης & Μίτση Ακογιούνουλου
24. Επικοινωνιακή μουσικότητα: μία πολύτιμη στιγμή συνάντησης ανάμεσα στην αναπτυξιακή ψυχολογία της μουσικής και τη μουσικοθεραπεία 523
Χριστιάνα Αδαμοπούλου
25. Μουσική και Ψυχανάλυση: θεωρητικές προσεγγίσεις και κλινικές εφαρμογές 545
Ξανθούλα Ντακοβάνου

Μέρος Θ

- Τεχνολογικές προσεγγίσεις – Μοντελοποίηση** 565
26. Υπολογιστικά μοντέλα της μουσικής νόησης 567
Γιώργος Βελισσάριδης & Χριστίνα Αναγνωστοπούλου

Μέρος Ι

- Μουσική Ψυχολογία και Φιλοσοφία** 609
27. Ψυχολογία και φιλοσοφία της μουσικής: σχέσεις αμοιβαιότητας 611
Μάρκος Τσέτσος